

Compareixença de l'ACM sobre la proposició de llei de mesures transitòries i urgents per a fer front i erradicar el sensellarisme

Parlament de Catalunya. Comissió de Drets Socials

25 de setembre de 2025, 11.10 h

Rosa Vestit, Secretària General de l'ACM (l'acompanya Sònia Oriola, Tècnica àrea continguts de l'ACM)

Composició Parlamentària de la Ponència Proposició de llei de mesures transitòries i urgents per a fer front i erradicar el sensellarisme

GP Socialistes i Units per Avançar	Sra. Beatriz Silva Gallardo (Relatora)
GP Junts per Catalunya	Sra. Ennату Domingo i Soler
GP d'Esquerra Republicana	Sr. Jordi Viñas i Xifra
GP Partit Popular	Sra. Montserrat Berenguer Messeguer
GP Vox en Cataluña	Sra. María Elisa García Fuster
GP Comuns	Sra. Núria Lozano Montoya
GP Candidatura d'Unitat Popular	Sra. Maria Pilar Castillejo Medina

Lletrada

Sra. Clara Marsan Raventós

Gestora parlamentària

Sra. Carme Alonso i Belmonte

Bon dia i gràcies Presidenta. Diputades.

Introducció i agraïments

Moltes gràcies per convidar-nos en aquesta compareixença. En nom de l'Associació Catalana de Municipis (ACM), volem agrair la iniciativa legislativa i reconèixer la feina de les entitats impulsores. Compartim plenament l'objectiu d'erradicar el sensellarisme i garantir una vida digna

per a tothom. Aquesta és una emergència social que interpel·la totes les administracions.

L'Associació Catalana de Municipis és l'entitat municipalista que compta amb més ens locals associats: els 947 ajuntaments de Catalunya, tots els consells comarcals i les quatre diputacions.

L'atenció a les persones, especialment a les més vulnerables, ha estat sempre un dels fonaments del municipalisme. Aquesta atenció no pot ser entesa de manera aïllada: cal una estratègia conjunta a tot el país per assolir també l'equitat en aquest àmbit.

Cal corresponsabilitzar la Generalitat i els ens locals tant en el disseny de les polítiques com en el finançament dels serveis a la ciutadania. Però també cal buscar aliances estratègiques que garanteixin una millora de la qualitat i sostenibilitat dels serveis de l'administració. Aliances que portin valor compartit, superant la distinció clàssica entre interès social i interès econòmic, i que promoguin sinergies entre societat, administració i tercer sector.

Compromís del món local

Segons l'últim recompte elaborat per la Xarxa d'Atenció a Persones Sense Llar i dades oficials recollides per l'IDESCAT i altres fonts, a Catalunya hi ha més de 8.000 persones en situació de sensellarisme. D'aquestes, aproximadament un 81% són homes i un 19% dones. Un 40% pateixen problemes de salut mental o addiccions. La majoria es concentren en entorns urbans, però cada vegada hi ha més presència en municipis mitjans i petits, fet que exigeix una mirada territorialitzada i descentralitzada. Aquesta xifra, que en realitat pot ser molt superior, mostra la cara més crua d'un problema estructural que afecta pobles i ciutats d'arreu del territori.

Municipis com Lleida, Barcelona, Manresa, Girona, Tarragona, Salt, Reus o Olot, entre molts altres, han impulsat estratègies locals per abordar el fenomen, amb equips de carrer, recursos d'acollida temporal i col·laboracions amb entitats socials. També municipis petits o mitjans, com

Palafrugell, Figueres, el Vendrell o Igualada, treballen dia a dia, tot i tenir recursos molt limitats.

Els ajuntaments i consells comarcals fa anys que treballen en la detecció, prevenció i atenció de les persones en situació de sense llar. Ho fan, massa sovint, sense un marc legal clar, sense recursos suficients i assumint responsabilitats que no són estrictament seves. Aquesta proposició de llei pot ser una eina transformadora, sempre que sigui aplicable i viable per als municipis.

Valoració general de la proposició

Valorem que per primera vegada s'abordi el sensellarisme amb una llei específica, però hem de dir amb claredat que, en la seva redacció actual, el text és d'impossible compliment per part del món local si no hi ha:

- Finançament estructural, suficient i plurianual.
- Definició clara de les competències.
- Coordinació efectiva amb els serveis i recursos ja existents.
- Manca de mecanisme rurals de garantia tal i com fa referència l'Article 21 de la Llei 8/2025, de 30 de juliol, de l'Estatut dels Municipis Rurals de Catalunya,

Punts crítics del redactat actual

- **Article 5: dret a un recurs residencial digne.** Compartim l'enfocament del dret subjectiu, però el redactat no concreta ni els mecanismes de garantia ni els responsables de la seva execució. És imprescindible establir qui n'assumeix la provisió, amb quin model d'atenció, i amb quins recursos. Sense un enfocament comunitari i integrador, es corre el risc de generar nous espais d'institucionalització prolongada.
- **Article 17: regulació de l'ús de l'espai públic.** El redactat planteja limitacions a l'acció municipal i podria contradir ordenances locals vigents. Caldria reformular-lo per garantir que el respecte als drets

de les persones sense llar no suposi una vulneració de l'autonomia local ni generi inseguretat jurídica per als governs municipals.

- **Nous serveis: equips de carrer, habitatges d'inclusió, serveis funeraris.** La llei proposa figures i serveis molt necessaris, com els equips de carrer —sovint formats per educadors/es socials o integradors/es— que poden tenir un paper fonamental en l'acompanyament i seguiment de les persones en situació de sensellarisme. Tanmateix, cal garantir-ne la qualificació, el dimensionament i la continuïtat, així com una supervisió clara de qui els lidera i finança. La manca de definició pot provocar duplicitats o buits d'atenció. A més, caldria aclarir si aquests serveis són de titularitat local o supramunicipal i evitar qualsevol possible invasió de competències locals que pugui tensionar l'organització i gestió municipal. Cal garantir un finançament finalista suficient i estable.
- **Empadronament.** El text no aborda les dificultats pràctiques i jurídiques que es troben els ajuntaments. Cal incloure orientacions clares i suport tècnic per garantir el padró sense exposar els tècnics municipals a riscos legals.
- També volem destacar que el text no preveu amb prou claredat els mecanismes específics per garantir l'aplicació de la llei en entorns rurals i de baixa densitat. En aquest sentit, caldria alinear la proposta amb el que ja reconeix **l'Article 21 de la Llei 8/2025, de l'Estatut dels Municipis Rurals de Catalunya**, que estableix el 'Mecanisme rural de garantia'. Ignorar aquest instrument podria deixar desatesos molts municipis petits i comarques que ja pateixen dificultats per desplegar serveis bàsics.

El sensellarisme com a responsabilitat compartida

Actualment, s'està negociant el nou Contracte Programa de Serveis Socials amb el Departament de Drets Socials. Tot i que hi ha la voluntat d'incorporar noves mesures específiques en relació amb el sensellarisme,

aquestes són encara insuficients per fer front a l'abast i complexitat del fenomen.

Per aquest motiu, si el Parlament té la voluntat d'aprovar aquesta llei, cal que el Departament es comprometi fermament i aposti econòmicament per garantir-ne la seva implementació real i efectiva arreu del territori.

La responsabilitat no pot recaure exclusivament en els municipis. Cal que la Generalitat assumeixi el lideratge i el finançament d'una estratègia global, coordinada i justa territorialment. L'habitatge social, els serveis de salut mental i l'acompanyament social continuat també han d'estar garantits pel Govern.

Propostes concretes de l'ACM

Per tal de garantir l'aplicabilitat de la llei i la seva eficàcia real en tot el territori, l'ACM proposa:

- **Establir una governança compartida amb el món local**, amb participació efectiva dels ens locals en la planificació i seguiment de les actuacions, a través d'òrgans estables i amb capacitat decisòria.
- Incloure **finançament finalista i recursos per a cadascun dels serveis previstos**, amb especial atenció al cost real de dispositius com els habitatges d'inclusió, els serveis d'acollida temporal i els equips de carrer, adaptant-los a les diferents tipologies municipals.
- **Incrementar la coordinació amb els serveis socials bàsics** i incorporar totes les mesures al Contracte Programa amb finançament assignat, mòduls revisats i indicadors d'impacte vinculants.
- Preveure un **desplegament adaptat a les diferents realitats municipals**, tenint en compte les necessitats específiques de l'àmbit rural, la manca de recursos tècnics i la complexitat de gestionar serveis en territoris amb poca densitat de població.

- **Garantir mecanismes d'avaluació periòdica**, amb una primera revisió als dos anys i un sistema públic de rendició de comptes, amb dades territorialitzades i participació dels agents implicats.
- En coherència amb el que recull **l'Article 21 de la Llei 8/2025**, proposem que aquesta futura llei incorpori de manera explícita el **"Mecanisme rural de garantia"**, assegurant que cap municipi, per petit que sigui, quedi al marge de la cobertura i els recursos necessaris per fer front al sensellarisme.

Conclusió

L'ACM vol formar part de la solució i contribuir a fer una llei valenta, realista i aplicable. La lluita contra el sensellarisme és una responsabilitat col·lectiva que requereix corresponsabilitat, finançament i respecte institucional.

Moltes gràcies.